

АРХИВСКИ ПОДАЦИ О ЗАБРАНИ ГРАДЊЕ И ОПРАВКЕ ЦРКАВА У ПАШТРОВИЋИМА У ДОБА МЛЕТАЧКЕ ВЛАСТИ

О градњи цркве Св. Недјеље на острву Катич код Петровца постоји богата традиција.¹ Провјеравајући ту традицију жељели смо да тим путем дјелимично сагледамо став млетачких власти према градњи и оправци цркава у Паштровићима. Ради тога смо трагали за архивским подацима о овом питању.

У архиви бивше Среске испоставе у Будви пронашли смо неколико докумената које објављујемо уз најнужнији коментар. Из провидурова декрета који се овдје прилаже изгледа да је црквица на острву Катич постојала већ 1737. и да јој је била потребна оправка, јер се у декрету изричито наређује да се на острву Катичу (Catiz), без дозволе власти, не смију вршити никакве оправке. Напомињемо да је врло мало вјероватно да је ово мало острво добило име по капетану Катићу, јер би се онда називало Катић, а не Катич, већ је ово име, по свој прилици, старијег поријекла, чије нам значење није познато.

Документи који се објављују писани су на италијанском језику, а ми их овдје доносимо у преводу на српскохрватски језик.

1.

Пресвијетли и преузвишени господине и господару велештовани,

Пошто сам нашао један декрет Његове преузвишености Марка Антонија Тревизана, који је био ванредни провидур которски, у којем се забрањује градња црква у Кастел-Ластви у Паштровићима и како то Ваша Преузвишеност може увидјети из преписа истог декрета, који Вам шаљем у прилогу и видећи да се сада гради нова црква, не могу допустити, а да Вас не обавијестим, да Вашом разборитишћу уклоните неспоразуме који би могли настати, а ја међутим стојим увијек на опрезу, да не бих штогод претрпио од оних што су на противној страни, насто-

¹ Малено острво Катич, Побједа, 11. VIII, 1966.

јећи да моја особа не би била споменута у јавности. То непрописно дјело могло би се забранити, ако би се позвао у Вашем присуству наредник посаде у Ластви и да би му се скренула пажња да се у Ластви гради нова црква и тада би Ви могли наредити да се обустави та градња, која је несметано започета. Све ово ми је било достављено од особе која ревнује за католичку вјеру.

Оволико Вам јављам да бих умирио своју савјест, а уосталом очекујем од Вас законску правду, извршење споменутог декрета и с пуним поштовањем част ми је да се понизно потпишем

Ваше Преузвишености

најпонизнији и најповољнији слуга

Лазар надбискуп Владањи

*Виценцу Дона, ванредном
провидуру которском*

2.

Горњем писму био је приложен препис сљедећег декрета:

Марко Антоније Тевизан у име преведре Републике млетачке ванредни провидур Котора и Албаније са надзором Херцег-Новога.

На препонизне молбе поднесене нам од стране и у име првјерних судија Кастел-Ластве у Паштровићима наређујемо снагом ове наше одлучне наредбе свакој особи било којег положаја, којој би била уручена да под некаквим смишљеним видом: или изговором није слободно градити цркве на територији ове општине, нити предузимати никакву оправку, нарочито на острву Катич (Catiz) без претходне дозволе ове ванредне власти под неопростивом казном од 500 дуката свакоме ко би се противио, те ће ова казна апсолутно бити утјерана и предата Државној благајни у Котору и осим тога ће се против односне особе поступити кривично због непослушности. Тако ће се морати поступити без икаквог пропуста и извршити. — Препоручујем да се овај декрет уручи на извршење споменутиим првјерним судијама Кастел-Ластве.

Еудва, 12. августа 1737.

Марко Антоније Тревизан, ванредни провидур.

*На полеђини пише: Забрана да се не смију
градити цркве у Кастел-Ластви
без државне дозволе*

3.

Писмо судија општине Кастел Ластве ванредном провидуру Вицку Дона у Котору.

Пресвијетли и преузвишени господине и господару велештовани,

Будно пазећи на оно што нам је Ваша Преузвишеност заповиједила о радним намјерама оних који против Ваших изричитих наредба намјеравају да подигну цркву у Кастел Ластви дознали смо да су браћа Стефан и Јован Јунковићи, Јован и Андрија браћа Преговићи и Давид Радановић одлучили да започну праћење будући су најмили мајсторе за идући понедјељак. Тиме су преступили поштоване наредбе Ваше Преузвишености као и декрете преузвишеног Сената. Односна поштована наредба Ваше Преузвишености уручена је именованима прошле недјеље и прилијепљена на уобичајеном мјесту, али они нијесу за то ни хајали.

Ово Вам јављамо по својој дужности и понизно Вам љубимо скуте.

Будва, 24. јуна 1775. г.

Препонизне преодане слуге и поданици судије Општине Кастел Ластве.

На документу се налази биљешка из које се види да је пријављеним лицима послат позив да лично приступе пред провидуром, а био је упућен општинским судијама ради уручења окривљенима.

Других докумената о овом предмету у архиви није било. Биће да је пријављеним лицима у провидуровој канцеларији било строго забрањено зидање нове цркве, па су се наређењу морали повиновати и тиме је ово питање било ликвидирано.

Петар Д. Шеровић